

Thomas Müntzer (1489-1525)

Teolog și lider țărănesc

Scurtă biografie:

- născut în 1486 sau 1489/90 în Stolberg (Harz)
- a studiat în Leipzig și Frankfurt pe Oder
- era un adept al lui Martin Luther
- în 1517 sau 1518 vizitează orașul Wittenberg
- în 1519 ia în primire parohia din Jüterbog
- în 1520 se mută la Zwickau ca predicator luteran
- frecventează cursurile Universității din Wittenberg
- în 1521 este izgonit din Zwickau
- în 1523 este preot paroh im kursächsischen Allstedt
- este alungat din Allstedt și din Mühlhausen
- în 1524/25 întreține legături cu anabapțiștii și cu țăranii răsculați
- în 1525 se reîntoarce ca preot paroh în Mühlhausen
- conducător în răscoala țărănească din Thüringen (Turingia)
- la 15.05.1525, după înfrângerea răscoalei țărănești, este arestat
- la 27.05.1525 a fost decapitat în Mühlhausen

Thomas Müntzer era un preot reformator protestant radical care a devenit revoluționar în Germania anului 1525.

În timpul studiilor sale în Leipzig (1518) Müntzer intră sub influența lui Martin Luther. La recomandarea acestuia, devine pastor în Zwickau (1520), dar este în curând izgonit de acolo. În timpul cât a fost pastor de Allstedt (1523), Müntzer a început să aibă vederi radicale față de poziția lui Luther, alăturându-se țăranilor și clasei muncitoare, în care vedea niște instrumente ale voinței divine.

Pe 10 decembrie 1520, Luther a ars bula emisa de Papă împotriva sa, împreună cu decretul și celelalte documente papale, în afara zidurilor orașului Wittenburg, în prezența și cu concursul unui numeros public. Prin acest act, s-a dezis de Biserica Romei și a proclamat sosirea unei noi ordini a lucrurilor. Credincioșii care se botează în Hristos l-au aclamat cu bucurie, ceea ce arată o mare și favorabilă schimbare în opinia publică. Ei s-au oferit să își acorde sprijinul și s-au angajat imediat în operațiuni active de răspândire a adevărului. Luther s-a eliberat de autoritatea papală. Libertatea pe care acesta și-a declarat-o a fost înțeleasă ca o eliberare de orice autoritate umană bisericească și a fost transmisă mai departe de cetățeni, aceștia chemând oamenii din toată țara să își revendice drepturile.

Era mai mult decât se aștepta Luther să obțină. Pe cât de mare și bun era, avea capriciile sale, ca orice mare om. El dorea ca ceilalți să gândească fiecare pentru ei înșiși și să ajungă astfel să gândească precum gândește el. Pe cei care nu făceau acest lucru îi privea cu suspiciune și aveau să afle foarte curând că este mai bine să se ferească din calea lui. Discipolii și lingușitorii săi îl priveau cu un sentiment de evlavie învecinat cu superstiția.

Convins că Dumnezeu însuși dorește răsturnarea vechii ordini sociale, el promovează înființarea unei noi societăți egalitare, care să practice împărțirea bunurilor. Elocința revoluționară a lui Mûntzer era însoțită de o spiritualitate pătrunzătoare: numai cei pătrunși de Spiritul Sfânt, cei care în adâncul sufletelor au luat asupra lor crucea lui Hristos cel osândit, pot înțelege corect Sfânta Scriptură. Pentru Mûntzer și pentru adepții săi, botezarea interioară a spiritului înlocuiește botezarea exterioară prin apă sfințită.

Discursurile lui Thomas Mûntzer aveau un caracter mobilizator și aveau o priză deosebită la public, fiind concepute în limbajul înțeles de auditorii săi. Totuși, acest limbaj este unul religios și de aceea, dacă îl citim astăzi, cu greu ne dăm seama cui se adresează sau ce vrea să spună. Masele de țărani de atunci însă înțelegeau că vorbea despre ei și că aprobă ceea ce plănuiau.

Thomas Mûntzer l-a eclipsat în cele din urmă pe Martin Luther. Luther a fost lider al revoluției burgheze în lupta împotriva centralizării catolice a puterii feudale. Dar Thomas Mûntzer se adresa el însuși țăranilor. Și făcea acest lucru, într-un limbaj clar și răspicat, rațional și aproape distractiv, cum l-a descris Engels într-o carte numită "Răscoala țărănească în Germania".

Istoricul Sleidan s-a arătat uimit de îndrăzneala lui Thomas Mûntzer care, spune acesta: „nu numai că a început să predice împotriva suveranului pontif, dar chiar și împotriva lui Luther însuși!”

Botezul și martiriul credincioșilor erau strâns legate între ele. Primii credincioși în Dumnezeu din Germania, în epoca reformei, au fost baptiștii. Hans Koch și Leonard Meyster au fost condamnați la moarte la Augsburg în anul 1524.

În multe documente istorice ale bisericii de regăsim triste dovezi ale anabaptismului german. Storck și Stubner, de exemplu, pretind că profetizează și cer supunere pe baza chemării lor divine. Ei predică învățătura despre existența unei împărății terestre milenare a Domnului Isus (chiliasm sau mileniarism), susținând că vremea răzbunării Domnului va sosi și că sfinții vor îngenunchea toate legile lumești și vor domina Pământul. Tot ei mai spun că Thomas Muntzer, nu numai că are aceleași concepții, dar a mai și condus răscoala țărănească ce a adus atât de multă mizerie în Germania și în cele din urmă chiar în rândul țăranilor înșiși, care și așa erau săraci.

Trebuie să admitem totuși că oamenii amintiți mai sus au fost niște vizionari, iar comportamentul lor era în anumite privințe lipsit de temeii; dar să recunoaștem că ei nu reprezentau chiar marea masă a clerului baptist, iar pentru viziunile lor clerul nu poate fi făcut răspunzător. Cât despre răscoala țărănească, Gieseler observă corect că „nu se întâlnesc urme de fanatism anabaptist” în acesta. Acest lucru este onorabil și important.

Este necesar să menționăm că de cele mai multe ori dovezile documentare despre acești lideri provin de cele mai multe ori de la dușmanii lor. Thomas Muntzer este ponegrit în istoria baptistă. Cei care ajung să o citească, pot crede că era întruchiparea a tot ce este rău. Dar care sunt faptele? Doar acestea: că era un om pios, un predicator educat și elocvent, pe care poporul îl urmărea captivat; și că se deplasa prin țară dintr-un loc în altul, pentru că pe măsură ce învăța adevărul, imediat pleca să îl predice, uneori spre marea supărare a lui Luther și a prietenilor acestuia, ale căror concepții greșite și greșeli nu întârzia să le demaște. Iată ce spune Robert Robinson:

„A fost un preot, dar a devenit discipol al lui Luther și un mare favorit în mișcarea de reformă a bisericii. Comportamentul său era deosebit de sobru, înfățișarea îi era smeadă, cu ochii înfundați, cu față prelungă și purta barbă. Talentul său consta într-o metodă de predică clară și ușor de înțeles de populația rurală, care a fost cucerită de figura sa uscățivă. Era neobișnuit pentru un predicator să aibă o înfățișare așa de umilă. Când își termina predica în câte un oraș, se retrăgea pe nesimțite, fie pentru a evita mulțimea, fie pentru a se devota meditației și rugăciunii. Acesta era un obicei atât de neobișnuit, încât oamenii, de cele mai multe ori, se înghesuiau la ușa lui, privind prin crăpături, obligându-l astfel să-i primească, iar atunci îi asigura încă o dată că el nu este o personalitate, că tot ceea ce are vine de la Cel de Sus și că toată admirația și rugăciunile trebuie înălțate numai Domnului Iisus. Cu cât fugea

mai mult de aplauze, cu atât îl urma mai mult poporul; poporul îl numea secundul lui Luther, iar Luther îl numea „Absalom”, probabil pentru că acesta furase inimile oamenilor lui Israel.

Răscoala țărănească a avut sfătuitori neinspirati și a fost condusă necorespunzător. Dar țărani aveau dreptatea de partea lor. Ei au întocmit un manifest, care era un document plin de patos, povestind o pagină tristă a opresiunii. Istoricul Robertson îl sintetizează astfel: „În principal, articolele manifestului menționau că își pot alege singuri pastorii; că pot fi eliberați de plata tuturor dijmelor, cu excepția celei pe porumb; că nu mai pot fi considerați sclavi, robi, șerbi sau iobagi de către clasele superioare lor; că libertatea vânătorii și pescuitului trebuie să fie comună; că marile păduri nu trebuie privite ca proprietăți private, ci să fie deschise folosinței tuturor; că trebuie eliberați de povara taxelor sub care lucrează; că administrarea justiției trebuie să fie mai puțin riguroasă și mai imparțială; că acapararea pajiștilor, livezilor, fânețelor și islazurilor de către nobili trebuie restrânsă”.

Încheierea documentului este admirabilă și este redată în întregime de Gieseler: „În al doisprezecelea rând, în concluzia noastră și ca rezoluție finală, dacă unul dintre articolele de mai sus nu este în spiritul cuvântului Domnului, vom renunța la acesta, dacă ni se va argumenta acest lucru în scris. Iar dacă unul dintre articole ni se acceptă și ulterior se dovedește ca injust, din acel moment el devine nul, neavenit și nu va mai avea putere. De asemenea, dacă mai multe articole ale cererii noastre pot fi rezolvate în spiritul Sfintei Scripturi, ne vom rezerva dreptul să o urmăm pe aceasta.

Se spune că Müntzer a asistat pe țărani care au întocmit acest document. Dacă este așa, aceasta este spre onoarea lui. Orice opinii prostești sau exagerate ar fi introdus în document, este scuizabil, pentru că în acele zile foarte puțini dintre oamenii publici nu și-au pierdut cumpătul. Hotărârea sa de a conduce răsculații a atras asupra sa o cenzură puternică. Dar plătea cu drag acest preț. Arestat după bătălia în care țărani au fost înfrânți, sau mai degrabă măcelăriți, pentru că nu a fost nici o luptă, el a fost supus cu cruzime la torturi, după cum era obiceiul acelor vremuri, iar în cele din urmă a fost ucis.

Chiar dacă răscoala țărănească în sine nu a reprezentat o luptă baptistă, prin implicarea sa în această răscoală, Müntzer a găsit prilejul de a ridica o tornadă de indignare împotriva bapțiștilor, ca și cum ar fi fost cu toții rebeli.

Prigoana s-a dezlănțuit cu violență și nu a încetat nici o clipă complet pe durata perioadei de revoltă. Bapțiștii se închinau la Dumnezeu și predicau Evanghelia sub o continuă amenințare a libertății și a vieții. Uneori se întâlneau în lăcașuri aflate departe de privirile publicului, alteori în păduri și, nu de puține ori, treceau perioade lungi până să se întâlnească din nou, așa de înverșunată era urmărirea lor de către autorități. S-a produs un efect care s-a dovedit în avantajul cauzei lor: au fost împinși în afara granițelor, spre est, în Moravia și

Ungaria, precum și în Olanda. În toate aceste locuri, bisericile au răsărit din ce în ce mai multe.

După ce răscoala țărănească (1524-1525) a fost înăbușită, Müntzer și pastorul radical Henry Pfaffner au reușit înlăturarea consiliului orășenesc Mühlhausen și înființarea unei teocrații comuniste în locul acestuia. După înfrângerea partidului țărănesc, Müntzer a fost decapitat. Elocința înflăcărată a lui Müntzer a influențat anabapțiștii cu care uneori s-a identificat, deși a respins practica botezării cu desăvârșire. Marxiștii l-au privit ca un precursor în lupta pentru o societate lipsită de clase sociale. Despre el au scris studii E. W. Gritsch (1989) și A. Friesen (1990).

Thomas Müntzer a fost capabil să conducă o insurecție care a acoperit câteva regiuni. Și a folosit o organizare militară pentru a înfrunța armatele nobililor și ale moșierilor. Dar nu s-a bucurat de mult sprijin la nivelul întregii Germanii. Proletariatul nu era pregătit să se lanseze într-o revoluție care să traverseze Germania de la cap la cap. Cum explică Engels, nu au existat condițiile economice necesare unei revoluții. Nu erau destui muncitori. Prea multor țărani le era teamă și pe bună dreptate, deoarece moșierii dispuneau de forțe militarizate.

În concluzie, revoluția lui Thomas Müntzer a fost prematură, dar, având în vedere ideile sale, nu putea, decât să organizeze și să conducă o revoluție, luptându-se ca un leu.

Bibliografie:

<http://www.bartleby.com/>
<http://www.reformedreader.org/>
<http://www.slider.com/enc/index.htm>
<http://www.wittenberg.de/>
<http://www.workers.org/>